

Till skatteutskottet

Genom beslut den 13 april 1972 har skatteutskottet anhållit om kulturutskottets yttrande över propositionen 1972: 61 med förslag till lag om ändring i ölförsäljningsförordningen (1961: 159), m. m., samt motionerna 1972: 835 av herr Engkvist m. fl. (s), 1972: 1458 av herr Engkvist m. fl. (s), 1972: 1513 av herr Bengtson i Jönköping m. fl. (c, fp, m), 1972: 1627 av fru Kristensson (m), 1972: 1629 av herr Wennerfors (m) och 1972: 1630 av herr Wirtén m. fl. (fp), i vad propositionen och motionerna avser upplysningsverksamhet rörande alkohol, narkotika m. m., dock ej beträffande frågan om det i propositionen för sådan verksamhet förordade anslagets storlek.

Med anledning härav får kulturutskottet anföra följande.

Departementschefen har i propositionen uttalat sin anslutning till det av alkoholpolitiska utredningen i betänkandet Mellanölsfrågan framförda kravet på en utbyggd information i mellanölsfrågan och ansett att beslut om en dylik verksamhet bör fattas nu och alltså utan att man avvaktar utredningens slutbetänkande. Utskottet ansluter sig till departementschefens sålunda angivna uppfattning och konstaterar samtidigt att yrkandet i motionen 1972: 835 i sak är tillgodosett genom propositionen och att denna motion därför inte bör föranleda någon hemställan till Kungl. Maj:t.

I informationsfrågan har departementschefen framhållit, att bruket av mellanöl och rusdrycker bland ungdomarna är ett av flera missförhållanden som inger bekymmer men att det finns andra som är minst lika allvarliga. I första hand anger han bruket av narkotika men framhåller också det s. k. sniffandet av thinner och liknande preparat. Departementschefen finner det både riktigt och naturligt att informationsverksamheten inte begränsas till mellanölet utan får omfatta även rusdryckerna, narkotika och andra beroendeframkallande medel som fått utbredning bland ungdomarna.

I motionen 1972: 1630 uttalas att huvuddelen av de medel som anslås till informationsverksamheten bör gå till alkoholupplysning eftersom alkoholmissbruket fortfarande totalt sett är ett större socialt problem än narkotikamissbruket. Motionärerna finner det vidare vara en allvarlig brist att det inte i propositionen sägs något om att informationen skall omfatta också vilka verkningar alkohol och narkotika har och inte uttrycker någon ambition att med hjälp av bl. a. upplysningsverksamheten nedbringa konsumtionen av alkohol och narkotika. De uttalar att alkoholfrågan i hög grad måste betraktas i ett socialt helhets-

perspektiv och anger vissa synpunkter på detta perspektiv. Motionens hemställan innebär, såvitt nu är i fråga, att riksdagen med instämmande bör ge Kungl. Maj:t till känna vad i motionen anförts om informationsverksamhetens inriktning.

Utskottet anser att informationsverksamheten så som föreslås i propositionen bör gälla inte bara mellanöl utan över huvud taget rusdrycker samt narkotika och andra beroendeframkallande medel. Utskottet finner det värdefullt att det i propositionen redovisats en helhetssyn på den sociala problematik som alkohol- och narkotikafrågorna är uttryck för och ansluter sig till vad departementschefen anfört härom. Informationsverksamheten bör spänna över hela fältet, men olika organisationer bör ha möjlighet att från sina skilda utgångspunkter angripa problemen. Med de riktlinjer för informationsverksamheten som angivits i propositionen kan man enligt utskottets mening förvänta att de aktuella frågorna blir allsidigt belysta. Utskottet anser inte att det finns anledning för skatteutskottet att tillstyrka att riksdagen gör det uttalande om inriktningen av informationsverksamheten som påyrkats i motionen 1972: 1630.

I motionen 1972: 1629 har föreslagits att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om tillsättande av en central ledningsgrupp som huvudman för informationsverksamheten. Därjämte har motionären hemställt att riksdagen för Kungl. Maj:t ger till känna vad i övrigt anförts i motionen. Därmed torde — såvitt nu är i fråga — avses ett uttalande i motionen om att informationskampanjen måste samordnas och bli en samlad insats och om att det är fel att plöttra ut hela anslaget på organisationer av olika slag.

Utskottet finner det vara av stort värde att organisationerna, enligt förslaget i propositionen, får samhällets förtroende att efter egna värderingar och erfarenheter arbeta med upplysningsverksamheten. Utskottet ansluter sig i princip till departementschefens förslag om hur verksamheten skall administreras och avstyrker därför yrkandet i motionen om tillkännagivande för Kungl. Maj:t av ovan angivna uttalanden i denna fråga. Likaså avstyrker utskottet yrkandet i samma motion om att som huvudman för verksamheten skall fungera en för ändamålet tillkallad ledningsgrupp.

Det i motionen 1972: 1458 framförda önskemålet om ett uttalande av riksdagen om att upplysningsverksamheten skall handhas av folk-rörelserna finner utskottet tillgodosett genom förslaget i propositionen. Utskottet som redan i princip anslutit sig till propositionen i denna del finner följaktligen att något uttalande av riksdagen i denna fråga inte är erforderligt. I motionen 1972: 1458 har också yrkats att riksdagen skall begära att nykterhetsrörelsen och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, utan att detta tillåtes inverka på medelsför-

delningen för den egentliga upplysningsverksamheten, tillförsäkras ekonomiska resurser som gör det möjligt att vidmakthålla den organisatorisk-administrativa kapaciteten. Detta yrkande framfördes under den allmänna motionstiden vid sessionens början och sålunda innan propositionen förelades riksdagen. Utskottet som i sitt betänkande 1972: 8 behandlat frågan om bidrag för nästa budgetår till centralförbundet och nykterhetsorganisationerna finner inte anledning tillstyrka att riksdagen gör någon framställning till Kungl. Maj:t av den angivna innebörden.

I sistnämnda motion liksom i motionerna 1972: 1513, 1972: 1627 och 1972: 1630 hemställes om beslut av riksdagen att Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning skall vara samordnande organ respektive huvudman för informationsverksamheten. Utskottet anser det önskvärt att centralförbundet, där nykterhetsorganisationerna i huvudsak är representerade, tas i anspråk i informationsverksamheten och räknar med att så kommer att bli fallet. Samma uppfattning har för övrigt uttalats i propositionen men förtjänar att ytterligare understrykas. En väsentlig synpunkt när det gäller val av huvudman är emellertid att huvudmannen bör ha så god kontakt som möjligt med de grupper till vilka informationsverksamheten vänder sig och så god kännedom som möjligt om förhållandena i olika hänscenden inom dessa grupper. Bakom statens ungdomsråd står ett mycket stort antal organisationer, och rådet har i sin verksamhet möjlighet att förvärva en mångsidig kännedom om olika ungdomsfrågor. Utskottet delar departementschefens åsikt att det lämpligen bör kunna anförtros åt ungdomsrådet att vara huvudman för informationsverksamheten med den innebörd denna uppgift har i propositionen. Utskottet anser alltså att nu ifrågasvarande motionsyrkanden bör avstyrkas av skatteutskottet.

Stockholm den 20 april 1972

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Larsson i Vänersborg (s), Källstad (fp), Nilsson i Agnäs (m), fru Berglund (s), herrar Sundman (c), Zachrisson (s), Leander (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), Green (s), fru Ryding (vpk), herrar Enlund (fp), Andersson i Örträsk (s), fru Johansson (s) och herr Nisser (m).

Avvikande mening

beträffande frågan om *huvudman för informationsverksamheten* av herrar Mattsson i Lanc-Herrestad (c), Källstad (fp), Nilsson i Agnäs (m), Sundman (c), fru Fränkel (fp), herrar Eriksson i Ulfsbyn (c) och Nisser (m) som anser att det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "I sistnämnda" och slutar med "av skatteutskottet" bort ha följande lydelse:

"I sistnämnda motion liksom i motionerna 1972: 1513, 1972: 1627 och 1972: 1630 hemställes om beslut av riksdagen att Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning skall vara samordnande organ, respektive huvudman för informationsverksamheten. Utskottet konstaterar först att ett bifall till detta yrkande givetvis inte får anses innebära att informationsverksamheten skall genomföras utan medverkan av statens ungdomsråd. Tvärtom räknar utskottet med att rådets erfarenheter och kontakter kommer att nyttiggöras i denna verksamhet. När det gäller valet av huvudman finner utskottet dock övervägande skäl tala för att det blir centralförbundet som får denna uppgift. Förbundet fyller enligt utskottets mening alla de fordringar man kan ställa på ett lämpligt huvudmannorgan. Det är förankrat i folkrörelserna, har lång erfarenhet av upplysningsverksamhet inom ifrågavarande område och har en administrativ apparat till sitt förfogande. Utskottet anser därför att skatteutskottet bör tillstyrka att Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning blir huvudman för informationsverksamheten."